

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. kovo 13 d.
(OR. fr)

7321/23

Tarpinstitucinės bylos:
2022/0906 (COD)
2023/0070 (COD)

JUR 190
COUR 2
INST 57
CODEC 351

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. kovo 10 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 135 final
Dalykas:	KOMISIJOS NUOMONĖ dėl Protokolo Nr. 3 dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto pakeitimo projekto, kurį 2022 m. lapkričio 30 d. pateikė Teisingumo Teismas

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 135 final.

Pridedama: COM(2023) 135 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 03 10
COM(2023) 135 final

2023/0070 (COD)

KOMISIJOS NUOMONĖ

**dėl Protokolo Nr. 3 dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto pakeitimo
projekto, kurį 2022 m. lapkričio 30 d. pateikė Teisingumo Teismas**

KOMISIJOS NUOMONĖ

dėl Protokolo Nr. 3 dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto pakeitimo projekto, kurį 2022 m. lapkričio 30 d. pateikė Teisingumo Teismas

Atsižvelgiant į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, visų pirma į jos 281 straipsnio antrą pastraipą:

1. 2022 m. lapkričio 30 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 281 straipsnio antrą pastraipą pateikė Europos Parlamentui ir Tarybai prašymą iš dalies pakeisti Protokolą Nr. 3 dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto (toliau – Statutas). Pagrindinė šio prašymo dalis – pasinaudoti SESV 256 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje numatyta galimybe ir perduoti Bendrajam Teismui jurisdikciją nagrinėti pagal SESV 267 straipsnį pateiktus prejudicinius klausimus konkrečiose Statuto nustatytose srityse. Šiuo tikslu į Statutą būtų įtrauktas naujas 50b straipsnis. Antrąją prašymo dalį sudaro pasiūlymas išplėsti Statuto 58a straipsnyje numatytą išankstinio apeliacinių skundų priėmimo mechanizmą; ši nuostata būtų konsoliduota ir pakeista. Kartu su šiomis dviem dalimis pateikiamas pasiūlymas dėl Statuto 50 straipsnio dėl Bendrojo Teismo kolegijų sudėties vienkartinio pakeitimo.

I. Bendrosios pastabos

2. Remiantis Teisingumo Teismo prašyme ir prie jo pridėtame aiškinamajame memorandume pateiktu paaiškinimu, pagrindinė šio prašymo dalis susijusi su Sąjungos teismų sistemos reforma, dėl kurios sprendimas priimtas 2015 m.; dėl jos dvigubai išaugo Bendrojo Teismo teisėjų skaičius¹. Teisingumo Teismas atkreipia dėmesį į didelį prašymų priimti prejudicinį sprendimą skaičiaus padidėjimą ir ilgėjančią procedūrų trukmę. Teisingumo Teismas taip pat pažymi, kad Bendrojo Teismo stiprinimo, kurio buvo siekiama šia reforma, procesas jau visiškai užbaigtas ir kad Bendrasis Teismas pradėjo taikyti savo darbo metodus taip, kad padidintų jo jurisdikcijai priklausančių procedūrų nuoseklumą ir veiksmingumą. Dėl antros prašymo dalies Teisingumo Teismas siūlo išplėsti 2019 m. nustatytą apeliacinių skundų dėl Bendrojo Teismo sprendimų ar nutarčių priėmimo mechanizmą², kad jis apimtų, viena vertus, kitas nuo Europos Sąjungos įstaigų ar organų nepriklausomas apeliacines tarybas ir, kita vertus, SESV 272 straipsnyje nurodytas bylas, susijusias su sutarties, kurioje numatyta arbitražinė išlyga, vykdymu.
3. Teisingumo Teismas šį prašymą grindžia būtinybe leisti abiem teismams visapusiškai vykdyti jiems Sutartimis pavestas užduotis, atsižvelgiant į ankstesniame punkte apibūdintus pokyčius.
4. Komisija visiškai pritaria šia reforma siekiamam tikslui.
5. Iš tiesų labai svarbu, kad Teisingumo Teismas galėtų visapusiškai atlikti savo, kaip Sąjungos aukščiausios teisminės institucijos, vaidmenį. Tam jis turi turėti galimybę daugiau dėmesio skirti byloms, kuriose keliama itin svarbūs Sąjungos teisės sistemai klausimai, bei galėti skirti visus būtinus išteklius šių bylų nagrinėjimui ir, visų pirma,

¹ 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2015/2422, kuriuo iš dalies keičiamas Protokolas Nr. 3 dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto (OL L 341, 2015 12 24, p. 14).

² 2019 m. balandžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2019/629, kuriuo iš dalies keičiamas Protokolas Nr. 3 dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto (OL L 111, 2019 4 25, p. 1).

prireikus stiprinti dialogą su nacionaliniais teismais, įskaitant paskutinės instancijos teismus, kad būtų užtikrintas Sąjungos teisinės tvarkos vieningumas.

6. Be to, atrodo labai svarbu, kad ne tik papildomi Bendrojo Teismo ištekliai, atsirandantys dėl Europos Sąjungos teismų sistemos reformos, bet ir Bendrajam Teismui būdinga kompetencija nagrinėjant techninio pobūdžio ir sudėtingas bylas visapusiškai pasitarnautų teisės subjektams.
7. Dėl šių priežasčių ir atsižvelgdama į nuolat didėjantį prašymų priimti prejudicinį sprendimą, kurie turi būti nagrinėjami greitai, kad nacionaliniai teismai galėtų užtikrinti teisės subjektams teisę į veiksmingą teisinę gynybą, skaičių, Komisija pritaria Teisingumo Teismui, kad, nepaisant su tokia operacija susijusių sunkumų, tapo būtina, kad Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas turėtų pasidalijamąją kompetenciją atsakyti į prašymus dėl prejudicinių sprendimų. Vis dėlto toliau Komisija pateikia keletą pastabų dėl šios pagrindinės Teisingumo Teismo pateikto prašymo dalies.
8. Kalbant apie antrąją reformos dalį ir Tarnybos nuostatų 50 straipsnio *ad hoc* pakeitimą, Komisija neturi konkrečių pastabų ir gali pateikti palankią nuomonę šiuo klausimu.

II. Dėl jurisdikcijos nagrinėti tam tikrų konkrečių sričių prejudicinius klausimus, pateiktus pagal SESV 267 straipsnį, perdavimo Bendrajam Teismui

II.1. Konkrečių sričių pasirinkimas ir apibrėžimas

9. Dėl pasirinktų konkrečių sričių Teisingumo Teismas nurodo, kad rėmėsi keturiais kriterijais, t. y., pirma, būtinybe, kad šios sritys būtų aiškiai atpažįstamos ir pakankamai atribotos, antra, kad jose keliama nedaug principinių klausimų, trečia, jau esama nemažai teismo praktikos pavyzdžių ir, ketvirta, šis pasirinkimas leidžia perduoti pakankamai daug prašymų priimti prejudicinį sprendimą. Remdamasis šiais kriterijais, Teisingumo Teismas nustatė šias konkrečias sritis: bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema; akcizai; muitinės kodeksas ir tarifinis prekių klasifikavimas Kombinuotojoje nomenklatūroje; kompensavimas ir pagalba keleiviams, taip pat šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema.
10. Komisija sutinka su Teisingumo Teismo pasirinktais kriterijais. Įtraukus kitus kriterijus, pvz., tai, kad bylose, susijusiose su konkrečiais nagrinėjamais klausimais, nebūtų daromas didelis poveikis biudžetui, būtų pakenkta tikslui perduoti Bendrajam Teismui pakankamai daug prejudicinių sprendimų ir taip sumažinti Teisingumo Teismo krūvį bei Bendrajam Teismui suteikti galimybę plėtoti realią ir reikšmingą praktiką. Todėl Komisija palankiai vertina pasirinktas konkrečias sritis. Visų pirma šiose srityse yra gausi teismų praktika, kuria Bendrasis Teismas gali remtis, net jei, kaip yra visų ES teisės sričių atveju, šiose srityse gali būti daromi teisės aktų pakeitimai, dėl kurių Teisingumo Teismas gali plėtoti naują jurisprudenciją³.
11. Komisija pritaria Teisingumo Teismo pasiūlytam požiūriui nedaryti skirtumo tarp prašymų priimti prejudicinį sprendimą dėl išaiškinimo ir galiojimo.
12. Kiek tai susiję su šių konkrečių sričių apibrėžimu, pageidautina aiškiau apibrėžti sritis, dėl kurių jurisdikcija priimti prejudicinį sprendimą perduodama Bendrajam Teismui, kartu išlaikant lankstumą, būtiną siekiant užtikrinti, kad šių sričių ribos būtų apibrėžtos taip, kad jas būtų galima priskirti atsižvelgiant į *acquis* pokyčius. Šį tikslą

³ Taip galėtų nutikti, pvz., priėmus naująjį Muitinės kodeksą, kuriuo pakeičiamas 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, p. 1).

būtų galima pasiekti, pvz., teisės aktų leidėjui priimant pakeitimus siūlomo reglamento konstatuojamosiose dalyse abstrakčiai, bet pakankamai tiksliai apibūdinant skirtingas kiekvienos konkrečios srities sudedamąsias dalis.

13. Bet kuriuo atveju būtų galima priminti, kad sprendimas dėl prejudicinio sprendimo perdavimo nedaro poveikio sprendimui, kurį Bendrasis Teismas turėtų priimti pagal SESV 256 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą, ir tikslioms nuostatoms, kurios šiuo klausimu turėtų būti įtrauktos į Bendrojo Teismo procedūros reglamentą.

II.2. Dėl sąlygos, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą būtų susijęs su „tik viena ar keliomis konkrečiomis sritimis“

14. Teisingumo Teismas siūlo, kad Bendrasis Teismas taptų kompetentingas atpažinti prašymus priimti prejudicinį sprendimą, kurie yra susiję su „išimtinai viena ar keliomis konkrečiomis sritimis“, kad prašymai priimti prejudicinį sprendimą dėl klausimų, susijusių ir su šiomis konkrečiomis, ir su kitomis sritimis, liktų Teisingumo Teismo jurisdikcijoje.
15. Komisija iš esmės pritaria šiam požiūriui. Tačiau Komisija mano, kad pageidautina reglamento projekto konstatuojamosiose dalyse paaiškinti, ką reiškia „išimtinai viena ar kelios konkrečios sritys“, dėl dažnai pasitaikančios situacijos, kai prašymas priimti prejudicinį sprendimą apima klausimus dėl Sąjungos akto nuostatų, susijusių su viena ar keliomis konkrečiomis sritimis, aiškinimo ar galiojimo ir pirminės teisės, bendrųjų teisės principų ar Chartijos nuostatų aiškinimo klausimus.
16. Komisija mano, jog tai, kad prašymui priimti prejudicinį sprendimą reikalingas su konkrečiomis sritimis susijusių normų išaiškinimas, atitinkantis pirminę ar tarptautinę teisę, arba net tuo atveju, kai prašyme yra klausimas, susijęs su konkrečiu teisės aktu, kurio turinys iš esmės yra lygiavertis bendriesiems teisės principams arba Chartijai, neturėtų kliudyti perduoti bylą Bendrajam Teismui.
17. Kita vertus, prašymas priimti prejudicinį sprendimą, kuriame keliama klausimai, susiję ne su teisės akto, patenkančio į vieną iš šių konkrečių sričių, išaiškinimu, bet, pavyzdžiui, su pirminės teisės nuostatomis, bendraisiais teisės principais arba Chartija, turėtų priklausyti Teisingumo Teismo jurisdikcijai, net jei pagrindinės bylos teisinis pagrindas priklauso vienai iš šių konkrečių sričių. To paties požiūrio reikėtų laikytis ir tuo atveju, kai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikia tiek Sąjungos akto nuostatų, susijusių su viena ar keliomis konkrečiomis sritimis, aiškinimo ar galiojimo klausimų, tiek autonominių pirminės teisės nuostatų, bendrųjų teisės principų ar Chartijos aiškinimo klausimų.
18. Galiausiai taip pat pageidautina patikslinti prašymų priimti prejudicinį sprendimą, kuriuose, be klausimų, susijusių su viena ar keliomis konkrečiomis sritimis, tiesiogiai ar netiesiogiai keliama klausimai dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos arba priimtumo (SESV 267 straipsnyje ir Procedūros reglamente nustatytos sąlygos), paskirstymo tvarką. Komisija nematytų įtikinamų priežasčių, dėl kurių tokie prašymai negalėtų būti perduoti Bendrajam Teismui, nes Teisingumo Teismo kompetencijos arba prašymų priimti prejudicinį sprendimą priimtumo sąlygas nuo šiol turi taikyti abu teismai.

II.3. Perdavimo procedūra

19. Dėl perdavimo procedūros reglamento projekte numatyta tik tai, kad visi prejudiciniai klausimai pateikiami Teisingumo Teismui, kuris, patikrinęs, ar įvykdytos pirmesniuose punktuose aptartos sąlygos pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamente nustatytą tvarką, atskirai perduoda Bendrajam Teismui su konkrečiomis sritimis susijusius prašymus priimti prejudicinį sprendimą.

20. Komisija neprieštarauja šiai pagrindinei taisyklei dėl perdavimo procedūros.

II.4. Tvarka ir procedūros, taikomos prašymų priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjimui Bendrajame Teisme

21. Teisingumo Teismas siūlo Bendrajam Teismui nagrinėti prašymus priimti prejudicinį sprendimą, kurie jam perduodami nagrinėti tam tikslui paskirtose kolegijose, laikantis Bendrojo Teismo procedūros reglamente nustatytos tvarkos. Teisingumo Teismas taip pat siūlo paskirti generalinį advokatą visose bylose, taip pat pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamente nustatytą tvarką, susitarant, kad toks paskyrimas nereiškia sistemingo išvadų pateikimo visose bylose.
22. Komisija pritaria tam, kad Bendrojo Teismo kolegijos būtų labiau specializuotos. Tai itin svarbu dėl to, kad prejudicinių klausimų, kurie jam bus perduoti, nagrinėjimui bus reikalingos ne tik specialios konkrečių sričių žinios, bet ir proceso dėl prejudicinio sprendimo priėmimo tvarkos, kuri labai skiriasi nuo procedūrų, už kurias iki šiol buvo atsakingas Bendrasis Teismas, puikaus išmanymo. Komisija mano, kad ši reforma galėtų suteikti Bendrajam Teismui galimybę toliau svarstyti bendrą tam tikros kolegijų specializacijos nustatymą.
23. Be to, Komisija mano, kad Bendrasis Teismas į savo Procedūros reglamentą turi įtraukti ir veiksmingai praktiškai taikyti visas procesines taisykles, leidžiančias greitai išnagrinėti prašymus priimti prejudicinį sprendimą, įskaitant, be kita ko, galimybę priimti sprendimą byloje nerengiant teismo posėdžio, be generalinio advokato išvados arba motyvuota nutartimi. Todėl Komisija mano, kad būtų ypač tikslinga Bendrajam Teismui taikyti praktiką, užtikrinančią, kad tais atvejais, kai išvados pateikiamos faktiškai, tai būtų daroma labai greitai po posėdžio, jei toks yra, kad nebūtų uždelstas bylos svarstymas ir Bendrojo Teismo sprendimas.
24. Galiausiai, kalbant apie generalinių advokatų paskyrimą, Komisija neprieštarauja nuostatai, kurią Teisingumo Teismas pasiūlė Statuto pakeitimo projekte. Komisija mano, kad ypatingą dėmesį reikėtų teikti generalinių advokatų, kurie būtų renkami iš Bendrojo Teismo teisėjų pagal Statuto 49 straipsnį, skyrimo tvarkai. Kaip vieną iš galimų variantų Komisija siūlo išnagrinėti galimybę numatyti, kad teisėjas, priklausantis kitai kolegijai nei ta, kuriai buvo paskirtas prašymas, tam tikrą laikotarpį, kuris negali būti trumpesnis nei treji metai, atliktų generalinio advokato vaidmenį nagrinėjant visus tai kolegijai pateiktus prašymus priimti prejudicinį sprendimą arba prašymus priimti prejudicinį sprendimą, susijusius su viena ar keliomis konkrečiomis sritimis.

III. Išvados

25. Komisija pateikia palankią nuomonę dėl Protokolo Nr. 3 dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto pakeitimo projekto, kurį 2022 m. lapkričio 30 d. pateikė Teisingumo Teismas.